

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

16 april 2008

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heer Frans Peeters, mevrouw Veerle Heeren en de heren Mark Demesmaeker,
Patrick Lachaert, Karlos Callens en Bart Martens –**

betreffende aandacht voor de bijenteelt binnen het Vlaamse beleid

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het belang van de honingbij en de bijenteelt

De honingbij (*Apis mellifera*) is in eerste instantie belangrijk in verband met de bestuiving van allerlei plantensoorten. Bestuiving betekent bevruchting en daarmee samenhangend zaad- en vruchtvorming. De zaden en vruchten vormen een noodzakelijke schakel in de voedselketen voor heel wat dieren. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat het aandeel van de bestuiving door insecten in de land- en tuinbouw een gemiddelde kwalitatieve en kwantitatieve meerwaarde van ca. 40% oplevert. Door het steeds zeldzamer worden van andere bloembezoekende insecten ten gevolge van de voortschrijdende milieuverontreiniging, krijgen honingbijen een steeds belangrijker aandeel bij de bestuiving van land- en tuinbouwgewassen. Bovendien zijn honingbijen vanaf het vroege voorjaar massaal aanwezig, wanneer er nog maar weinig andere bloembezoekende insecten zijn. Bij dat alles is er nog geen rekening gehouden met de bestuiving van gewassen in particuliere tuinen en met de bestuiving en de daarmee samenhangende instandhouding van de biodiversiteit van de in het wild voorkomende plantensoorten.

In de tweede plaats ligt het belang van de honingbij op het vlak van de productie van bijvoorbeeld honing, stuifmeel, was, propolis, koninginnebrij en bijengif.

De beschikbaarheid van honingbijen voor de bestuiving van planten, voor zaad- en vruchtvorming, en het voortbrengen van diverse bijenteeltproducten is volledig afhankelijk van het houden van honingbijen (bijenteelt) door imkers. De honingbijen kunnen in ons overbelast en verarmd milieu niet meer overleven zonder interventie van de (hobby)imker. De teruggang van de imkerij, die zich vanaf de eerste helft van de twintigste eeuw manifesteerde, werd eind van de jaren zestig gestopt door een vernieuwde belangstelling. Het houden van honigbijen wordt steeds moeilijker door allerlei factoren waar de imker machteloos tegenover staat. De laatste jaren is er dan ook een einde gekomen aan die positieve evolutie van de imkerij en voor de toekomst moet er rekening worden gehouden met een voortschrijdende vermindering van het aantal imkers en, daaraan gekoppeld, met een vermindering van het aantal bijenkolonies.

Het handhaven van de Vlaamse (hobby)imkerij veronderstelt:

- een redelijke opbrengst van honing en andere bijenteeltproducten, zodat de imkers gemotiveerd worden om honingbijen te houden en de door hen gemaakte kosten (investering in materiaal en lopende kosten) geheel of grotendeels gedekt worden door de geogste producten;
- de beschikbaarheid van handelbare honingbijen. Dat impliceert bijen die weinig steeklustig en raamvast zijn, die zich daardoor gemakkelijk laten behandelen en geen problemen of overlast geven in ons dichtbevolkte Vlaamse Gewest waar bijenstanden zich vaak in bewoonde zones bevinden;
- de beschikbaarheid van bijenvolken die voldoende resistent of tolerant zijn tegen ziekteverwekkers en parasieten, zodat het gebruik van sanitaire producten tot het strikte minimum beperkt kan worden;
- beschikbaarheid van toegestane sanitaire producten voor ziekteverwekkers en parasieten;
- het aangepast zijn van de bijenvolken aan de heersende klimaatomstandigheden en de regionale flora;
- een tolerante regelgeving voor hobbyimkers voor inrichting van bijenstandplaatsen (bijenhallen);
- een tolerante regelgeving voor hobbyimkers bij de productie van honing (FAVV).

De bijensector is een zeer specifieke en gespecialiseerde sector en heeft te maken met zeer specifieke problemen.

Bijenvolkensterfte

De laatste jaren kampt de sector met een steeds groter wordend probleem van bijenvolkensterfte. De overlevingskans van een bijenvolk hangt volledig af van de overleving van de winterbijen. Die moeten kunnen overwinteren om er het volgend voorjaar te 'staan' wanneer de eerste voedselbronnen moeten worden binnengehaald en benut voor de voeding van de eerste larven en om zo hun opvolging verzekeren

(broed moet worden verzorgd). Ten gevolge van de warmere zomers en najaren worden de winterbijen steeds later in de maanden augustus, september en oktober geboren. De bloeitijd van onze rijke streek-eigen stuifmeelleveranciers verschuift echter meer en meer naar voren met de klimaatverschuiving. In de herfstperiode is er daardoor een te laag aanbod van bloeiende planten; dat betekent geen eiwitten (stuifmeel). De voedsterbijen, van de larven van de winterbijen, missen daardoor het rijke stuifmeelaanbod en voeden de jonge winterbijen met minderwaardig voedsel. De gevolgen voor de winterbijen manifesteren zich in ondervoeding, te weinig eiwit-vetreserves om de winter door te komen en een lagere weerstand tegen ziekten en/of een verkorte levensduur, met als gevolg: geen lang levende winterbijen. De poort staat dus open voor allerlei aantastingen.

De voornaamste reden voor het gebrek aan stuifmeel in het najaar is het gebrek aan (doorlevende) laat bloeiende planten. Vaak zijn dat niet-inheemse planten, die wegens natuurgerichte maatregelen verwijderd worden. Aangezien de honingbij zorgt voor 80% van de bestuiving van het plantenareaal, kan de bijenvolksterfte leiden tot belangrijke ecologische en economische schade, bijvoorbeeld in de fruitstreek van Limburg en het Waasland, vooral omdat de solitaire bijen en andere bestuivers de sterfte niet kunnen opvangen. Volgens onderzoekers van het Proefcentrum Fruit, een Limburgs onderzoekscentrum, hangt 80 à 90% van de appel-, kersen en aardbeienoogst af van de bijen. Voor België betekent dat meer dan 180 miljoen EUR.

Wetenschappelijk onderzoek

De kosten voor onderzoek zijn hoog en kunnen onmogelijk door hobbyimkers gedragen worden. Voor projecten zoals onder meer het onderzoek naar de economische en ecologische schade van de bijensterfte, het onderzoek naar residuen van antibiotica en sulfonamiden en, zeer recent, pyrrolizidine alkaloiden afkomstig van onder andere het Sint-Jacobskruiskruid, zijn financiële middelen noodzakelijk. Het recent opgericht Praktijkcentrum Bijenteelt is het ideale forum om het praktijkniveau en de academische centra bij elkaar te brengen en zo een dui-

delijke scope van noodzakelijk onderzoek, met de hieraan verbonden financiële middelen, te definiëren. Via het Praktijkcentrum Bijenteelt kan ook gekeken worden naar onderzoeksresultaten omtrent de diverse aspecten van de bijenteelt in het buitenland.

Frans PEETERS

Veerle HEEREN

Mark DEMESMAEKER

Patrick LACHAERT

Karlos CALLENS

Bart MARTENS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– overwegende dat:

- 1° het aantal imkers en bijgevolg het aantal bijenvolken, mede door de bijensterfte, een dalende trend vertoont;
- 2° de imkerij, als deel van duurzame landbouw, slechts beperkt aan bod komt in het Vlaamse landbouw- en plattelandsbeleid;
- 3° het Praktijkcentrum Bijenteelt recent werd opgericht;
- 4° overheden en het grote publiek onvoldoende geïnformeerd zijn over aanplantingen met insectvriendelijke gewassen;
- 5° de imkers en imkerverenigingen behoefte hebben aan één centraal aanspreekpunt voor de bijenteelt;
- 6° verjonging van de sector als één van de beleidsprioriteiten vermeld wordt in de beleidsbrief Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid – Beleidsprioriteiten 2007-2008 (*Parl. St.* VI. Parl. 2004-05, nr. 1410/1).

– vraagt de Vlaamse Regering:

- 1° de omvang van de imkerij in Vlaanderen te documenteren op het vlak van het aantal bijenvolken, de geografische spreiding, het economische en ecologische belang voor de land- en tuinbouwsector en voor de instandhouding van de biodiversiteit in de natuur;
- 2° het Praktijkcentrum Bijenteelt administratief en financieel te ondersteunen in zijn opdracht;
- 3° het landbouwkundig, economisch en ecologisch onderzoek naar de oorzaak van het verdwijnen van grote delen van bijenvolken en de residucontrole uit te breiden en permanent aan te houden;
- 4° ingrijpende sensibiliserende maatregelen te nemen om overheden en het grote publiek aan te zetten tot het aanplanten van insectvriendelijke bomen en struiken;

5° de regelgeving met betrekking tot de particuliere verkoop van honing te milderen en de verkoop ervan te stimuleren;

6° de regelgeving met betrekking tot de bouw van bijenhallen en de stedenbouwkundige voorschriften voor de bouw ervan binnen de perken te houden;

7° initiatieven te nemen om in deze sector van voornamelijk hobbyisten te komen tot verjonging en er daarbij over te waken dat de administratieve belasting minimaal blijft;

8° na te gaan in hoeverre bijenvolken kunnen worden gehouden in natuurgebieden en zonedig de vereiste maatregelen te nemen om in dat streven te slagen.

Frans PEETERS

Veerle HEEREN

Mark DEMESMAEKER

Patrick LACHAERT

Karlos CALLENS

Bart MARTENS
